

...

Fővárosi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság

2.Mf.31.159/2025/8.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Ügyvédi Iroda1 (felperesi jogi képviselő címe., ügyintéző: dr. Kőszegi Ildikó ügyvéd) által képviselt **Felperes1** (felperes címe) felperesnek – a dr. Bohács Zsolt ügyvéd (Cím12.) által képviselt **Alperes neve** (alperes címe) alperes ellen munkáltató egészségsértése miatti kárfelelősség iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 3.M.70.148/2020/172. számú ítélete ellen a felperes által 176. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság – kijavított – ítéletét a per főtárgya, a felmerült tanú- és szakértői díjak és az illeték tekintetében helybenhagyja, az alperesnek járó perköltség vonatkozásában részben megváltoztatja és azt 1.754.845 (egymillió-hétszázötvennégyezer-nyolcszáznegyvenöt) forint + áfa összegre leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.754.845 (egymillió-hétszázötvennégyezer-nyolcszáznegyvenöt) forint + áfa másodfokú perköltséget. A le nem rótt 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság döntése és az alapjául szolgáló tényállás

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2025. április 8-án meghozott 3.M.70.148/2020/172. számú ítéletével – melyet 180. sorszámú végzésével 2025. június 20-án kijavított – a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 2.660.000 forint + áfa

perköltséget, megállapította, hogy a per során felmerült tanú- és szakértői díjat, valamint a le nem rótt eljárási illetéket az állam viseli.

[2] Az elsőfokú ítéleti tényállás szerint a felperes 1988. március 10-től állt munkaviszonyban az alperessel, 1991. évtől forgalmi szolgálattevő munkakörben. Munkaköri feladatait a munkaszerződése és a 2006. évi munkaköri leírás határozta meg. A felperesnek a munkavégzés során alkalmaznia kellett a F.1. számú jelzési és a F.2. számú forgalmi utasítást, valamint a 2012. július 1-jétől hatályos Utasítást (a továbbiakban: ÁVU). A felperes munkavégzési helye munkavégzési hely1 volt, 2005-től felettesének tanúl minősült. A felperes a munkáját túlnyomó részben a M.-hídnál, a II. számú toronyban végezte, az aktuális munkáltatói utasítások alapján. Teljesítményével szemben kifogás nem merült fel, és a perbeli, 2012. július 5-i balesetet leszámítva szolgálata alatt semmilyen baleset nem következett be. A felperessel szemben az alperes a munkaviszony alatt két alkalommal szabott ki szankciót, ennek végrehajtását mindkét esetben felfüggesztette.

[3] 2012. július 5-én 06:31 perckor a munkavégzési hely1on baleset történt. A felperes ezen időpontot megelőzően néhány perccel korábban adta át a feladatokat az őt felváltó egyéb érdekelt4 forgalmi szolgálattevő részére. A baleset során a Csarnok III. számú vágányról lezárt vágányúton a kijáratí kijelzőn megjelent szabad jelzési kép mellett a külső forgalmi szolgálattevő felhatalmazása alapján induló egyéb érdekelt10 mozdonyvezető által vezetett 4320. számú vonat a kijáratí jelző után a váltóközvetben horzsolódott a Csarnok I. számú vágányon a biztonsági határjelzőn kívül álló, pályaszámú1 tolatómozdonnyal. Ennek következtében a 4320. számú vonat továbbító mozdonyban, az ahhoz sorozott kocsikban és a pályaszámú1 mozdonyban anyagi kár keletkezett, más vasúti infrastruktúrában anyagi kár és személyi sérülés nem következett be. A baleset időpontjától 08:02 percig a pályaudvar 12 vágányából a I-III. számú vágányok le voltak zárva, a baleset által okozott forgalmi zavar miatt egy vonat teljesen, nyolc vonat részlegesen elmaradt, továbbá 19 vonat 508 percet késett.

[4] A baleset után az alperes kivizsgálást indított és azt a jelentés száma számú KBSZ zárójelentéssel zárta le. Ezt követően a BRFK Közlekedésrendészeti Főosztály Közlekedés-baleseti Osztály Vizsgálati Alosztálya 2012. szeptember 5-én nyomozást rendelt a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) 185. § (1) bekezdésébe ütköző és az (1) bekezdés szerint minősülő vasúti közlekedés veszélyeztetésének büntette gyanúja miatt a felperes és kollégái ellen ellenőrzési és figyelési kötelezettség elmulasztásával összefüggésben. A felperes erről 2012. szeptember 11-én szerzett tudomást, ahogy arról is, az alperes fegyelmi eljárást is indított vele szemben a baleset kapcsán. Utóbbi eredményeként az alperes három hónapra 20 %-os mértékű alapbér-csökkentésben részesítette a felperest, annak végrehajtását nyolc hónapra felfüggesztette. Az alperes hasonló szankciót alkalmazott egyéb érdekelt2 főrendelkezővel és egyéb érdekelt4 forgalmi szolgálattevővel szemben a baleseti esemény kapcsán.

[5] A eljárást segítő1 a 2017. október 27-én meghozott 27.B.21.968/2015/37. számú ítéletével a felperest – III. rendű vádlottként – bűnösnek mondta ki közérdekű üzem

működése megzavarásának vétségében [rég. Btk. 260. § (1) és (6) bekezdése], valamint a vasúti közlekedés veszélyeztetésének vétségében [rég. Btk. 185. § (1) és (3) bekezdés], két év próbára bocsátás büntetést megállapítva. Ítéletében rögzítette, hogy a III. rendű vádlott – akinek a szolgálati ideje már lejárt, azonban leváltójának kisebb késése miatt még ellátta a szolgálatot – a betolt szerelvény tényleges helyzetéről való meggyőződés nélkül, abban a hanyagságból adódó téves feltevésben, hogy az a tényleges hosszánál rövidebb, arról biztosította a rendelkező forgalmi szolgálattevőt, hogy elrendelheti a vágányút beállítását, mert abba „nem nyúlunk bele”. Ezt hallotta érkező váltótársa, egyéb érdekelt⁴ is, aki egyéb érdekelt² főrendelkező II. rendű vádlott rendelkezése nyomán beállította a vágányutat, és szabad jelzést vezérelt ki a jelzőre. egyéb érdekelt¹⁰ I. rendű vádlott (a mozdony vezetője) szabályos felhatalmazást követően elindult a vonatával, felgyorsítva 20 km/óra sebességre, de nem észlelte, hogy pályaszámú mozdony az általa vezetett szerelvény vágányútjába ér, így a mozdony bal oldalával a fenti pályaszámú mozdonyra nekiütközött, tovább haladva csak 10 másodperc elteltével – a másik mozdony vezetőjének hangjelzését követően – alkalmazott gyorsfékezést. A büntetőeljárás során a felperes mindvégig tagadta bűnösségét, azzal érvelve, hogy az alperesi utasítások a vonatok érkezési és tolatási időpontjait nem tartalmazzák, ahogy a vágányút beállítási időket sem. A eljárást segítő¹ ítéletében megállapította, hogy „az események láncolata egyirányba mutatott, méghozzá a vádlottak bűnössége felé, és az eljárás során beszerzett bizonyítékok olyan zárt logikai láncot alkottak, amely alapján kétséget kizáróan megállapította, hogy a vádlottak cselekvőképességével okozati összefüggésben következett be a baleset”.

[6] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2018. november 16-án meghozott 27.Bf.6930/2018/21. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a II. és III. rendű vádlott vonatkozásában alkalmazott önálló intézkedést megrovásra enyhítette, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Indokolásában azon vádlotti érvek kapcsán, amit jelen per felperese az egymásnak ellentmondó munkáltatói utasítások kapcsán előadott, azt hangsúlyozta, „az esetleges balesetveszélyes munkáltatói utasítások elleni fellépés lehetősége (amely abban az esetben nem csak lehetőség, hanem kötelesség, ha az utasítás végrehajtása más személyek egészségét, vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyezteti) a munkajog szabályai szerint az utasítások megtagadásával biztosított, de a szabálysértésekért való büntetőjogi felelősség kizárását önmagában nem alapozza meg a vasúttirányítási lánc rosszul kialakított rendszere, vagy a feladat teljesítésre szűken meghatározott idő”. Emellett megállapította, hogy a terület beláthatóságának korlátozottsága, a kamerarendszer hiánya, a technika elavultsága körében az elsőfokú bíróság feltárta és értékelte a konkrét körülményeket, így újabb bizonyítás lefolytatását nem találta szükségesnek. Azt is rögzítette ítéletében, hogy a jelen per felperese szív- és tüdőmegbetegedésben szenved, 2017 decembere óta keresőképtelen, táppénzen van, rendszeres orvosi ellátásra szorul.

[7] A felperest 2013-ban diagnosztizálták magas vérnyomás betegséggel, ennek következtében gyógyszerrel kell szednie, majd 2015-ben egy kötelező orvosi vizsgálaton szerzett tudomást arról, hogy korábban volt egy szívinfarktus, amit lábon kihordott. Ezen idő alatt – és ezt követően is – folyamatosan dolgozott ugyanabban a munkakörben. A felperes 2017 decemberében kapta a második szívinfarktusát és 2017. december 17-től kezdődően keresőképtelen állományba került szív- és tüdőproblémái miatt. A felperes 2017 őszén két közeli hozzátartozóját veszítette el.

[8] A felperes a vasútalkalmassági orvosi minősítések szerint 1983. június 3-án, 1994. február 20-án, 1997. február 21-én, 1999. április 9-én, 2002. április 7-én, 2005. március 31-én, 2008. március 31-én, 2013. március 24-én, 2015. március 20-án, 2017. március 14-én és március 19-én munkakörére alkalmas minősítést kapott. A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium másodfokú hatósági főosztálya a 2017. szeptember 8-án kelt határozatával a cég 2017. június 21-én kelt határozatát megváltoztatta azzal, hogy a felperest kocsimester-vezető, váltókezelő I. csoportos, vonóvezetékes váltókezelő II. csoportos munkakörökre alkalmassá nyilvánította.

[9] A felperes 2019. január 24-én orvosi alkalmassági vizsgálaton vett részt és megállapítást nyert, hogy a forgalmi szolgálattevői, kocsimester-vezetői, vezető váltókezelői, vonóvezetékes váltókezelő munkakörök ellátására alkalmatlan. Az alperes és a Alperesi csoport ezt követően a részére egészségi állapotának megfelelő munkakört felajánlani nem tudott, így az alperes a felperes munkaviszonyát 2019. március 13-án 90 napos felmondási idővel 2019. május 29. napjával megszüntette.

[10] Az alperesnél 2008. április 6-tól irányadó F.1. számú jelzési utasítás 1.2.40. pontja határozza meg a szabad látás korlátozottságának fogalmát. A 2008. április 6-tól hatályban lévő F.2. számú forgalmi utasítás irányadó a munkavégzési hely területére is. Ezen utasítás 1.4.1. pontja a veszélyes helyzet, esemény, szabálytalanság észlelésével kapcsolatos kötelezettséget, az 1.4.7.1. pontja a munkáltató utasításának megtagadásával, az 1.4.6. pont a munkahely elhagyásával kapcsolatos szabályokat, a 2.7.4. pont a vágányút ellenőrzésére vonatkozó előírásokat tartalmazza, a 2.8. pont szabályozza a váltók használhatóságának ellenőrzését, a 15.18. pont rögzíti a vágányra bocsátás szabályait.

[11] Ugyanebben az időszakban az ÁVU a munkavégzési helyt érintően fogalmazott meg szabályokat a vágányút beállításához (2.18. pont), a vágányút ellenőrzéséhez (2.19. pont), illetve a forgalmi szolgálattevők vágányút áttekintési kötelezettségére vonatkozóan (2.19.2. pont). Előírta a vágányfoglaltsági-napló vezetési kötelezettséget (2.20.1. pont), a tolatások helyi szabályozását (2.42. pont).

[12] A munkaközi szünet, a pihenőidő, a nappalos, a megszakítás nélküli, a készenléti, a nyújtott műszakos, a pihenőidő, az egyenlőtlen munkaidő-beosztás szabályozását a Alperes1. Kollektív Szerződése (a továbbiakban: KSZ), és annak helyi függeléke tartalmazta a munkavégzési helyre vonatkoztatva.

[13] Az elsőfokú bíróság a keresetet megalapozatlannak találta, melyben a felperes többszöri pontosítást követően 50.000.000 forint összegű sérelemdíj (ebből erkölcsi kár miatt 5.000.000 forint egészségkárosodás miatt 45.000.000 forint), 692.976 forint dologi kártérítés (gyógyszerek, vitaminok költsége), 204.000 forint utazási költségből álló kártérítés,

valamint 2019. május 30. napjától havi 77.600 forint járadék és ezen összegek késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy az egymásnak ellentmondó – ÁVU, F.1., és F.2. számú utasításokban rögzített – szabályokat kellett betartania, ami nem volt lehetséges a menetrend megtartásával. Állította, hogy az alperes megszegte a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 51. § (1) és (4) bekezdésében foglalt kötelezettségét, nem biztosította a megfelelő munkafeltételeket, folyamatosan betarthatatlan utasításokat adott a munkavégzésre, emiatt következett be a 2012. július 5-i közlekedési baleset, és igazságtalanul, az alperesnek felróható okokból vezetett ez a büntetőjogi felelősségre vonásához. A büntetőeljárás számára egészségkárosodást és erkölcsi hátrányt okozott; a munkáltató kötelezettségszegéséből, mulasztásából adódóan mindig fennálló balesetveszélyes helyzetet folyamatosan stresszként élte meg, a kár bekövetkezésének időpontjaként a 2012-es baleset következményeként indult büntetőeljárásban meghozott elsőfokú ítélet kihirdetésének időpontját, azaz 2017. október 27-ét jelölte meg. Emellett hivatkozott arra, hogy évekig állt büntetőeljárás hatálya alatt, ami stresszhelyzetet okozott, és kollégái megbecsülését elvesztette, ennek eredményeként egészségkárosodást szenvedett.

[14] Az alperes a kereset elutasítását kérte elévülésre hivatkozással, és vitatva a kártérítési felelősség jogalapjának meglétét, ahogy az összecszerűsége is.

[15] Az elsőfokú bíróság döntését az Alaptörvény XVII. cikk (3) – (4) bekezdésére, az Mt. 51. § (1) és (4) bekezdésére, 54. § (1) – (4) bekezdésére, 166. § (1) és (2) bekezdésére, 167. § (1) bekezdésére, 173. § (2) bekezdésére, és az Európai Unió 89/391/EGK irányelvének 1. § 1. cikkére, 11. § 5. cikk (1) bekezdésére, 6. cikk (1) – (3) bekezdésére, a Kúria MK 35. számú állásfoglalására, a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény 3/B. § (8) bekezdésére, 67/P. § (1) – (4) bekezdésére alapította.

[16] Mindenekelőtt hivatalból vizsgálta az igény elévülését. Rögzítette, hogy a felperes kártérítési igényének alapja a szívbetegségéből eredő egészségkárosodása, amit az alperes be nem tartható utasításaiból fakadó stresszhelyzet eredményezett. A felperes először 2015-ben szerzett tudomást arról, hogy korábban szívinfarktusos volt, illetve azt állította, hogy a második szívinfarktust 2017 decemberében kapta, ezt a perben kirendelt orvosszakértő is igazolta. Ez alapján azt állapította meg, hogy a felperes az Mt. 286. § (1) bekezdésében foglalt hároméves elévülési időn belül – 2019. december 3-án – nyújtotta be a kereseti kérelmét, így érdemben vizsgálta annak megalapozottságát.

[17] Rámutatott, hogy a munkáltatói kártérítési felelősség objektív, és a felperesnek azt az oksági láncolatot kellett alátámasztania, hogy munkaviszonyával összefüggésben erkölcsi és/vagy egészségkárosodása következett be. Kifejtette, a felperes bizonyítási terhe volt annak igazolása, hogy az alperessel fennálló jogviszonyából fakadóan kár érte a munkáltató valamely magatartása által, az viszont nem képezhette a per tárgyát, hogy a büntetőbíróság által hozott ítélet – mely a felperes bűnösségének kimondásával is járt – mennyiben okozta a felperes egészségkárosodását, mert az nem állt okozati összefüggésben a munkaviszonyával. Ugyanakkor amiatt, hogy a 2012. július 5-i baleset kapcsán a felperes

büntetőjogi felelőssége megállapítást nyert, ettől ellentétes megállapítást a jelen perben nem tehetett, és a büntető ügyben meghozott ítéletben foglalt tényállításokkal ellentéteset sem állapíthatott meg.

[18] A tanúvallomások alapján úgy foglalt állást, a felperes az erkölcsi kára fennálltát nem tudta bizonyítani, nem nyert igazolást, hogy a fegyelmi és büntetőeljárást követően a munkatársak negatív megítéléssel illették a felperest és kollégái megbecsülését elvesztette volna. E körben az oksági láncolat első eleme hiányzott.

[19] Ugyanakkor a felperes sikerrel bizonyította azt, hogy az alperesnél a 2008. április 6-a óta hatályos utasítások nem voltak megfelelőek, így annak a hivatkozásnak a kapcsán, miszerint megbetegedését az alperesnél létező, betarthatatlan utasításokból fakadó stresszhelyzet okozta, az oksági láncolat első elemét a tanúvallomások és a műszaki szakértő igazolták. E körben tanúként hallgatta meg egyéb érdekelt²t, egyéb érdekelt³ot, egyéb érdekelt⁴t, egyéb érdekelt¹t, tanú¹t, egyéb érdekelt⁶t, valamint az utasítások betarthatóságát érintően szakértő⁵ igazságügyi műszaki szakértőt rendelte ki. A szakértő véleményét aggálytalannak tekintette, és a tanúvallomásokra, valamint a 89/391/EGK rendelet idézett szakaszaira figyelemmel megállapította, a vágányfoglaltsági napló a célja betöltésére nem alkalmas, a szolgálatot teljesítőknek folyamatosan rövidebb normaidőkkal, rövidebb vágányút beállítási és ellenőrzési időkkal, rövidebb tolatási időkkal kell a munkájukat végezni, illetve a felperes a nappali műszakos tevékenysége során a munkaközi szünetet kivenni nem tudta. Megállapította továbbá, hogy az ÁVU a vágányút beállításokra vonatkozó szabályokat az érkező és induló vonatok esetében megfelelő részletességgel írja le, de sem az ÁVU, sem az F.2. utasítás, vagy más utasítás nem részletezi a tolatási mozgások, kisorozások alkalmával a vágányút beállítások és a tolatási mozgások időszükségleteit, így operatív módon a forgalmi szolgálattevők szakmai ítélőképességére van bízva a tolatási mozgások lebonyolítása, időszükségletének becslése.

[20] Rögzítette, hogy ezt követően a felperesnek igazolnia kellett az oksági kapcsolat második elemét, azt, hogy a nem megfelelő utasítások oki szerepet játszottak az egészségi állapotának kialakulásában. Orvosszakértői/pszichológiai szakkérdésnek tekintette, hogy a munkáltatónál felmerülő stresszhelyzetek a felperes egészségkárosodását eredményezték-e. Ennek megállapítására igazságügyi orvosszakértői véleményt szerzett be a felperes indítványára. A kirendelt szakértő¹ orvosszakértő és mellette társszakértőként eljárva szakértő⁶ pszichológus szakértő megállapították: a kapott eredmények a felperes alkalmazkodóképességének általános zavarát jelzik, melynek következtében mind a pszichológia, mind az egzisztenciális nehézségek való megküzdés eszköztárának alacsonyabb színvonala és kimerült jellemzői rögzíthetőek. A felperes magas vérnyomás betegsége a felperes előadása szerint 2013. óta, az iratok szerint 2015. óta ismert, 2015-ben és 2017 decemberében szívinfarktust szenvedett, harmadikról nincs adat. A szakértők megállapítása szerint a felperes szív- és érrendszeri megbetegedéséhez hozzájárulhatott az alperesi munkáltatónál végzett, a felperes által stresszként megélt munkavégzés, figyelemmel a szakértő⁵ szakértői véleményében tett megállapításokra a vonatkozásban, hogy egyes utasítások nem voltak összeegyeztethetőek egyéb utasításokkal azok megismétlése nélkül. A felperesnél fokozott stresszként jelent meg a szakszervezeti tagként és vezetőként való fokozott társadalmi és személyes felelősségvállalása, és ehhez hozzájárulhatott a felperessel

szemben indított fegyelmi- és büntetőeljárás is. Önmagában a szakértő⁵ igazságügyi szakértő által megállapított körülményeket nem lehet különválasztani a munkavállalással és a fokozott munkaköri társadalmi szerepvállalással együtt járó munkavállalói terhektől.

[21] Az orvosszakértői véleményben rögzítésre került, hogy az elsődleges magas vérnyomás betegség kialakulásában a stressz ismert és igazolt rizikótényező, de csak egy a többszörös kórokok között. A koszorúér-elkeményedés (a következményes szívinfarktus) oki hátterében a szakirodalom nem rögzíti közvetlen összefüggésben az emocionális stresszt, mint rizikótényezőt, de a magas vérnyomást igen, ahogy a dohányzást, valamint az elhízást is. Ezek között százalékos megoszlás természettudományos alapon szakértőileg nem adható meg, azaz az adott betegnél nem mondható meg, hogy esetében mely fennálló igazolt rizikó tényező milyen arányban része egy kialakult szívinfarktusnak. A szakértői vélemény szerint a felperes a szorongásos feszültségeket nem éli meg pszichés tünetként, panaszként a hétköznapi élete során, a személyiségének úgymond a sérült részét képezi. Ezen túlmenően a felperesnél szorongásos jellegű pszichés zavarok állnak fenn, értékelték a szakértők, hogy a felperes dohányzik és súlya alapján elhízottság állapítható meg, ami a kardiovaszkuláris megbetegedések igazolt rizikófaktorai. Továbbá a felperesnél a csökkent mozgás szerepet játszhatott a kardiovaszkuláris megbetegedés kialakulásában, annak százalékos aránya nem állapítható meg, illetve a nappali műszaknak az éjszakai műszakkal való állandó változtatása, vagy az éjszakai kirendelés rendszertelensége, mint egyfajta külső stressz ugyan szerepet játszhat a kardiovaszkuláris megbetegedés kialakulásában, de ennek százalékos aránya egyéb faktorokkal szemben elhanyagolható.

[22] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság értékelte, hogy a szakértők véleménye szerint a felperes szív- és érrendszeri megbetegedéséhez hozzájárulhatott az alperesi volt munkáltatónál végzett, a felperes által stresszként megélt munkavégzés, de annak százalékos mértékét a szakértők meghatározni nem tudták. A szív- és érrendszeri megbetegedések kialakulásának a tekintetében a stressznek, a magas vérnyomás kialakításán keresztül oki szerepe van, illetve a stressznek a már kialakult koszorúér betegséghez társultan triggerként tünetkiváltó szerepe van. A felperesnél a munkáltatói stressz, mint ismert kockázati tényező szerepet játszhatott ezeknek a testi betegségeknek a kialakulásában. Akár a magas vérnyomás, akár a koszorúér betegség nem egyokú megbetegedés, hanem multifaktorális okú, és ezek közül is számos ismert tényező van. Többfaktorú oki tényezők között százalékos arány természettudományosan nem állapítható meg a felperes esetében. A konfliktuskezelési stratégiák eltérőek a különféle személyiségtípusoknál és az eltérő személyiségtípusok különböző mértékben hordoznak hajlamot a stressz okozta megbetegedések kialakítására. A felperes az a típusú személyiség, aki fokozottan hordozza magában a rizikótényezőket, hajlamosító jegyeket, amelyeket a stressz okozta állapotjellemzők negatív hatásait és változásait kialakíthatják.

[23] A Kúriának a munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. KMK véleményének 3. pontjában, valamint a bírói gyakorlat által fenntartott, a Legfelsőbb Bíróság MK 30. számú állásfoglalásában megjelöltek alapján hangsúlyozta, hogy ha a munkavállaló egészségi állapota, testi fogyatkozása, szervezeti adottsága nem okozott keresetvesztéssel járó munkaképesség csökkenést, és a munkavállaló keresetvesztése életének, testi épségének, egészségének a munkaviszonyával összefüggésben történt megsértése folytán

következett be, a munkáltató az említett sérelemből származó munkaképesség-csökkenés százalékos mértékétől függetlenül a teljes kárért felel (Mfv.II.10.422/2018/10.). A Kúria joggyakorlat-elemző csoportjának a munkáltató egészségkárosodásért fennálló kártérítési felelősségének egyes kérdései tárgyában alkotott összefoglaló vélemény fenntartandónak tekintette a Kúria Mfv.I.10.500/2006/5. számú döntésében foglalt következtetést, amely szerint a kár egy részéért felel a munkáltató, ha a rokkantsághoz vezető betegségének természetes kórokúak, nem a munkáltatónál keletkeztek, de a kedvezőtlen foglalkoztatási körülmények a munkavállaló állapota kialakulásában közrehatottak. Az összefoglaló vélemény szerint önmagában a részoki összefüggés megállapítása azonban nem zárja ki, hogy a munkáltató felelőssége a teljes kárért álljon fenn.

[24] Emellett utalt az EBH2008.1803. számú döntésre, miszerint, ha az igazságügyi szakértői vélemény szerint „természettudományos módszerrel nem állapítható meg”, hogy milyen százalékos mértékben hatott közre a munkáltató a megbetegedésben, a közrehatást, a részoki összefüggés mértékét a bíróság mérlegeléssel állapítja meg. Ennek kapcsán azonban rögzítette, egy szakvélemény valószínűségének a foka és a bírói bizonyosság mértéke nem mindig esik egybe, így a teljesen aggálymentes szakvélemény esetén is vizsgálendő a bizonyosság foka, és az eset összes körülményének gondos vizsgálatával lehet abban állást foglalni, hogy a szakértői ténymegállapítás alkalmas-e a bizonyító fél tényállításának bizonyítására, cáfolására, vagy azt nem támasztja alá kellő mértékben. Így nem csak a fél, de a szakértő többszörös feltételezés- halmozódására sem lehet tényeket, tényállítást és döntést alapítani. Emellett utalt a Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.189/2023/4. számú ítéletében foglaltakra, amelyben a Fővárosi Ítéltábla azt emelte ki a BH2007. 23. számú döntés kapcsán, hogy az adott ügy felperesének betegsége és annak a munkaviszonnyal való összefüggését az eset egyedi sajátosságainak megfelelően legalább nagymértékben valószínűsíteni kell.

[25] Hangsúlyozta, az irányadó bírói gyakorlat az okozati összefüggés vonatkozásában előírja, hogy a felperesnek kell bizonyítania a jogellenes magatartást, a kárt, az okozati összefüggést, és e körben a bizonyítottságnak különböző fokozatai vannak. A Kúria az Mfv.I.10.716/2009/3. számú határozatában azt fejtette ki, hogy az okozati összefüggést csak a kétséget kizáróan aggálytalanul igazoló szakvélemény bizonyítja. Továbbá a Kúria Pfv.III.22.482/2016/8. és Pfv.III.21.197/2016/4. számú döntéseiben rögzítette, a jogi értelemben vett bizonyítottság fennálltához nem kell a teljes bizonyítottság, a jogi okozatosság szempontjából a nagyobb valószínűségi oknak van jelentősége. A bíróságoknak tájékoztatási kötelezettsége, és a feleket terhelő bizonyítási szabályok figyelembevételével kell állást foglalni arról, hogy a munkavállaló betegségének munkaviszonnyal való összefüggése nagy mértékben valószínűsíthető-e (BH2020.22.). Ezzel kapcsolatban a Kúria joggyakorlat elemző csoportja az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdéseiről szóló véleményében megkülönbözteti az okozatosság vonatkozásában a valószínű, nagyon valószínű, lehetséges, többé-kevésbé, bizonyára, kétséges, kétséget kizáró okot. A valószínűsítésnek van szerepe az okozatossággal, a felróhatósággal, a kártérítés összecszerűségével kapcsolatban, és a szakvélemények felhasználása során, ahol sok esetben a természettudományos törvényszerűségekből következően kategorikus vélemény eleve nem adható. Kizárólag a valószínűség szintjén foglalható állás valamilyen körülmény jövőben várható alakulásával kapcsolatban.

[26] Mindezek alapján hangsúlyozta, hogy a szakértői véleményben és a meghallgatásuk során a szakértők nem tudták számszakilag meghatározni azt a mértéket, amilyen mennyiségben, százalékban a stressz okozta volna a felperes megbetegedését, az egyéb – felperest ért – triggerfaktorok mellett, ahogy ezen belül azt sem, hogy a munkavégzéssel kapcsolatosan megélt stressz milyen arányban áll a felperes ért egyéb stresszhelyzetekkel, amelyet a szakértők a szakvéleményben felsoroltak és elfogadtak. Tekintettel arra, hogy a valószínűségnek – a fogalmából adódóan – számszakilag meghatározhatónak kell lennie, így álláspontja szerint a perben az ítéleti bizonyossághoz szükséges minimális mértékű valószínűség sem volt megállapítható a számszaki megjelölés hiányában arra nézve, hogy a munkavégzéssel kapcsolatos stressz a felperes megbetegedésében mennyire hatott közre. A szakértők oksági látókörébe kerültek olyan lehetséges, egymással versengő okok, melyek azonos eséllyel vezettek a felperes megbetegedéséhez. A szakértők értékelési körükbe vonták a nem megfelelő munkakörülmények kapcsán felperest ért stresszhelyzetet is, mégsem tudták ezt a stresszkörülményt kiemelni a versengő okok (egyéb stressz, elhízás, dohányzás, mozgásszegény életmód) közül olyanként, mint amelyből nagy valószínűséggel következett a felperes szív- és érrendszeri megbetegedése. Még a szakvélemény is csupán ennek a valószínűség szintjét el nem érő elvi lehetőségét látta megállapíthatónak.

[27] Emellett megjegyezte, hogy a felperes élettársának, egyéb érdekeltnek a tanúvallomása is azt támasztotta alá, hogy a felperes a 2012-es balesetet követő eljárások következtében változott meg, és a büntetőbírósaági per elkezdődésével volt érezhető a felperesen egy nagyfokú változás.

[28] Mindezek alapján nem tudta kétséget kizáróan megállapítani, hogy a munkavégzés közben adódó munkakörülmények miatti stressz okozta a felperes megbetegedését, ennek bizonyítatlansága a felperes terhére esett, és az alperest kártérítési felelősség nem terheli.

A felperes fellebbezése

[29] A felperes az elsőfokú ítélet teljes megváltoztatásával az alperes kereset szerinti marasztalását kérte, egyben igényt tartott első- és másodfokú perköltségére is. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe az Mt. 51. § (1) – (4) bekezdésében, és a 166. és 167. §-ában foglalt rendelkezéseket, miszerint a munkáltató objektív felelősséggel tartozik a munkavállaló munkavégzése során elszenvedett egészségkárosodásáért, ha az a munkáltatói kötelezettségek megszegésének következménye. Éveken keresztül végrehajthatatlan utasításrendszert (ÁVU, F.1., F.2. utasítás) kellett alkalmaznia, valamint a munkafolyamatokkal össze nem egyeztethető menetrendek szerint kellett dolgoznia, amely a balesethez, és az azt követő felelősségre vonáshoz vezetett.

[30] Az elsőfokú bíróság tévesen foglalt állást arra nézve is, hogy a menetrendet ugyan nem az alperes szerkesztette, de e szerint követelte meg a munkavégzést és emiatt betarthatatlan munkáltatói utasításokat adott részére. Figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság azt is, hogy az alperes nem biztosította a munkakör ellátásához szükséges munkafeltételeket (beláthatóság a vágányút beállításához, kamerarendszer vagy egyéb beláthatóságot biztosító intézkedés, berendezés biztosítása, koordinált szabályozás). Ezáltal okszerűtlen következtetésre jutott, mert mindez közvetlen okozója volt a későbbi egészségromlásnak.

[31] A tanúvallomások (tanú1, egyéb érdekelt2, egyéb érdekelt3, egyéb érdekelt4, egyéb érdekelt1) egybehangzóan alátámasztották, hogy a munkavégzésének körülményei a baleset idején fizikailag és logikailag is végrehajthatatlan elvárásokat tartalmaztak. Az alperes által alkalmazott utasításrendszer ellentmondásos és a gyakorlatban végrehajthatatlan volt, a vágányok belátása, a távolbalátás korlátozott volt, a kamera hiányzott, az ellenőrzés sok esetben fizikailag lehetetlen volt. Szolgálatát felelősen, szabályosan látta el, a baleset nem az ő kizárólagos mulasztása, hibája okán történt. A munkáltató által kialakított és nem orvosolt hiányosságok és a munkakörülmények rendszerszintű kockázatot jelentettek.

[32] A tanúvallomások alapján az oksági kapcsolat a munkáltatói mulasztás és többek között a 2012-es baleset között is kétséget kizáró módon fennállt, ennek pedig egyenes következménye volt a későbbi egészségromlása. A betarthatatlan utasítások miatti káosz a munkavégzésében folyamatos, a további balesetek bekövetkezésétől való félelmet, stresszhelyzetet okozott és mindez egészségkárosodását eredményezte.

[33] Az igazságtalan szankciók és a büntetőeljárás következtében pszichésen és fizikailag is megroppant, majd 2017-ben újabb infarktust kapott, nem sokkal később keresőképtelenné vált. Az elsőfokú bíróság tévedett, amikor nem úgy foglalt állást, hogy a szankcionálás és a balesetveszély állandó fennállásának oka a munkavégzése során a munkáltató utasításrendszerének hibája volt, ami miatt a felelősség nem hárítható át a munkavállalóra.

[34] szakértő5 igazságügyi közlekedési szakértő a szakvéleményében részletesen feltárta a munkáltatói mulasztásokat, így megállapította, hogy a 2012-es baleset során nem volt biztosított a vágányút teljes ellenőrzése, vizuálisan a távolbalátás korlátozott volt, a kamerarendszer hiányzott, a helyi szabályozások összehangolatlansága rendszerszintű, folyamatos kockázatot okozott. Megállapította továbbá, hogy a baleset bekövetkezéséhez és a folyamatos balesetveszélyhez a munkáltató által kialakított technikai és szervezeti háttér jelentősen hozzájárult, illetve a műszaki és szervezeti rendszer nem tette lehetővé a szabályos, balesetmentes munkavégzést. Az esetleges felelőssége csak a munkáltatói hibák, a munkáltatói mulasztások közegeiben értelmezhető.

[35] szakértő1 és szakértő6 igazságügyi orvos- és pszichiáter szakértők szakvéleményükben megállapították, a tartós munkahelyi stresszhelyzet és a fokozott felelősségi nyomás a betegségek kialakulásában közrehatott, súlyos szív- és érrendszeri betegségei összefüggésbe hozhatók a fokozott tartós munkahelyi stresszhelyzettel, a munkahelyi konfliktus, a baleset, majd a hosszan elhúzódó büntető és fegyelmi eljárás jelentős pszichés megterhelést okozott számára. Az egészségkárosodása és keresőképtelensége nem tekinthető kizárólag természetes lefolyású betegség következményének, hanem objektív munkakörülményekkel áll összefüggésben. A szakértői vélemény szerint a munkáltató által előidézett pszichoszociális környezet (ellentmondásos utasítások, felelősségrendszer, nyomásgyakorlás) egészségromlására hajlamosító, illetve azt egyre súlyosbító körülményként volt értékelhető. A szakvélemény külön alátámasztja azt az állítását, miszerint a munkáltatói mulasztás aktív közreműködésként értékelhető a vasúti baleset és az azt követő eljárások, valamint az egészségkárosodás láncolatában.

[36] A polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:519. §-ára utalással hangsúlyozta, az őt ért infarktus, keresőképtelenség, rokkantnyugdíjazás, hosszútávú egészségromlás, erkölcsi megbélyegezettség, valamint az igazságtalan felelősségre vonás olyan súlyos maradandó hátrányt okozott, amely alapján a kereset szerinti 50.000.000 forint sérelemdíj nem tekinthető eltúlzottnak, az arányos és megalapozott. A tanúvallomások és a szakértői vélemények együttesen zárt bizonyítási logikai láncot alkotnak, amelyre figyelemmel az Mt. 166. § (1) bekezdése alapján a munkáltatói kárfelelősség fennáll.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme

[37] Az alperes az érdemben helyes elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte.

[38] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság által levont jogi következtetések helytállóak, így a kereset elutasításával az elsőfokú bíróság megalapozott döntést hozott.

[39] Az Mt. 166. § (1) bekezdése értelmében a munkáltató kártérítési felelősségének egyik alapvető feltétele, hogy a munkavállaló kára a munkaviszonnyal összefüggésben álljon. Okozatosság hiányában a munkáltató kártérítési felelőssége nem állhat fenn. A Kúria Mfv.I.10.716/2019/4. számú határozata alapján kiemelte, a szakértők nem tudták a stressz körülményt kiemelni a versengő okok (egyéb stressz, elhízás, dohányzás, mozgásszegény életmód, stb.) közül olyanként, mint amelyből nagy valószínűséggel következett a felperes szív- és érrendszeri megbetegedése. A szakvélemény csupán ennek a valószínűség szintjét el nem érő elvi lehetőségét, azaz elképzelhetőségét látta megállapíthatónak.

[40] Hivatkozott továbbá a Fővárosi Ítéltábla Mf.31.189/2023/4. számú határozatára is, amelyből az következik, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelése megfelelő volt, miszerint nem lehetett a szakvélemény alapján nagyfokú valószínűséggel megállapítani, hogy a munkavégzés körében adódó munkakörülmények miatti stressz okozta a felperes megbetegedését.

[41] Az orvosszakértői szakvélemény vonatkozásában kiemelte, a szakértői vélemény szerint a magas vérnyomás kialakulásában a stressz ismert és igazolt rizikó tényező, de csak egy a többszörös kórokok között. Az egyéb faktorok közül a tartós dohányzás, az elhízás és a pszichológus szakértői vizsgálat eredményében rögzített személyiségi jellemzők, mint genetikai adottság kiemelendő, ahogy az alacsony fizikai aktivitás, melynek ugyancsak érdemi oki szerep tulajdonítható. A koszorúér-elkeményedés oki hátterében a szakirodalom nem rögzíti közvetlen összefüggésben az emocionális stresszt mint rizikótényezőt, de a magas vérnyomást igen, továbbá a szakirodalom ismeri a dohányzást és elhízást is rizikótényezőként.

[42] A szakvéleményben foglaltakra figyelemmel nem igazolható, hogy a felperesnél kialakult szívinfarktus a munkahelyi munkavégzéssel kapcsolatban alakult volna ki, hiszen a szakértő is megállapította, hogy a szívinfarktus kialakulását sok tényező befolyásolja. Az utóbbi évek stresszes helyzetének kialakulását a felperes saját maga okozta, hiszen a büntetőeljárás lefolytatásával a bűnösségét a büntető bíróság megállapította és vele szemben büntetést szabott ki. A polgári bíróság ezen büntetőeljárás során hozott határozatot nem tudja megváltoztatni és az abban foglaltakat felülírni, amit helyesen rögzített az elsőfokú bíróság. A szakvélemény értelmében megállapítható volt, hogy a felperes által megélt stresszben a büntetőeljárásnak jelentős közrehatása volt, ez pedig nem a munkáltató hibájából alakult így. Az is megállapítható, hogy a felperes nagyon hosszú ideje dolgozott az alperesnél és amennyiben nem lettek volna megfelelőek a munkakörülményei, akkor nagy valószínűséggel már régen kilépett volna munkahelyéről. Kiemelten hangsúlyozta, hogy a munkavégzéssel bármely munkakörben jellemzően együtt jár a stressz.

A másodfokú bíróság döntése

[43] A fellebbezés nagyjából nem alapos.

[44] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és a bizonyítékok a Pp. 279. § (1) bekezdésének megfelelő mérlegelésével megalapozottan utasította el a felperes keresetét. Döntésével a másodfokú bíróság a perköltséget érintő marasztalási összeg meghatározásán kívül az alábbiak szerint egyetértett.

[45] A felperes a volt munkáltatója egészségsértés miatt kártérítési felelősségének fennálltát állította és összefüggésben keletkezett vagyoni kárai és személyiségi jogsértés

miatti sérelemdíj megfizetése iránti igényt kívánt érvényesíteni az alperessel szemben. Fellebbezésében az elsőfokú ítélet egészét támadta.

[46] Az Mt. 166. § (1) bekezdése előírja, hogy a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt. A munkáltatói kártérítési felelősség fennálltával kapcsolatos perben a munkavállaló érdeke annak bizonyítása, hogy egészségromlása, illetve az adott esetben a jelen per felperesének szív- és érrendszeri megbetegedése, szívinfarktusa, ezáltal egészségromlása a munkavégzés körülményeivel állt összefüggésben. Az okozati összefüggésről való döntés különleges szakértelmet igényelt a perben, így az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazott szakértőt a Pp. 300. § (1) bekezdése alapján és mindezekre figyelemmel meghatározó jelentősége volt a szakértői igazságügyi orvosszakértő és szakértő igazságügyi pszichológus szakértő egyesített igazságügyi orvos- és pszichológus szakértői véleményének.

[47] Az elsőfokú eljárásban beszerzett és irányadónak minősülő orvosszakértői vélemény értelmében a felperes szív- és érrendszeri megbetegedése az orvosi iratok szerint 2015. óta volt ismert, ekkor rögzítették a magasvérnyomás-megbetegedést. A szakértői véleményből megállapíthatóan a szív- és érrendszeri megbetegedés, valamint a magasvérnyomás-betegség multifaktorális okú, kialakulásában a stressz ismert és igazolt rizikótényező, de ez csak egy a többszörös kórokok között. A betegség kialakulásában egyéb faktorok is szerepet játszanak, úgy mint a tartós dohányzás, az elhízás, a genetikai adottság és az alacsony fizikai aktivitás is. A betegség kialakulásában az előbbieknél is érdemi, oki szerep tulajdonítható a szakértői vélemény szerint, és a véleményből megállapíthatóan a felperes esetében ezeknek is hangsúlyos szerepe volt.

[48] Az okozati összefüggés kapcsán irányadónak tekintette a másodfokú bíróság a BH2024. 265. számú eseti döntést. Ez többek között a következőket tartalmazza. „Az okozati összefüggés vizsgálata sorrendben az alábbi három fázisból áll. Az első az ok/okok azonosítása, azaz annak megállapítása, hogy mely előzmény/előzmények tekinthetők a kárra vezető oknak”, ez a ténybeli okozatosság vizsgálatát jelenti. „A második fázis az ún. okszűrés, azaz annak vizsgálata, hogy az azonosított okok közül melyek játszanak szerepet a jogi felelősség megállapítása szempontjából. A harmadik fázisban kell megítélni az azonosított és számba jövő okok egymáshoz való viszonyát.

[49] Az első fázis során a ténybeli okozatosság körében a „conditio sine qua non” vagyis „a feltételek egyenértékűsége elmélet alapján azonosíthatóak a kár előzményei, azonban ennek alapján valamennyi előzmény okozatos lenne (oknak minősülne), függetlenül attól, hogy milyen súllyal játszott ténylegesen szerepet a káreseményhez vezető folyamatban. Erre tekintettel szükséges a következő (második) fázisban a jogi okozatosság vizsgálata: ennek során az előzmények (a ténybeli okok) között kell a bíróságnak jogalkalmazóként különbséget tennie a releváns/nem releváns, illetve szignifikáns/nem szignifikáns okok között”, ez az adekvát klauzalitás tana. „A jogi okozatosság vizsgálata tehát valójában az okok szűrését jelenti, amely mindig bírói mérlegelésen alapuló jogkérdés, jogalkalmazói döntés. Az okszűrést a bíróság az adekvát klauzalitás vizsgálata mellett különböző egyéb

szempontok szerint végezheti el: az általános élettapasztalat, a következmények statisztikai valószínűsége (a kár szokásos, rendszerinti következménye-e az adott előzménynek), továbbá annak vizsgálatával, a kár az adott oknak tipikus, életszerű következménye-e, valamint, hogy szerves kapcsolat áll-e fenn az előzmény és a következmény között, avagy más lényeges mozzanat beékelődött-e az oksági folyamatba.”

[50] A Kúria az Mfv.X.10.043/2020/8. számú határozatában és a Fővárosi Ítéltábla az 1.Mf.31.189/2024/7. számú határozatában is kifejti a fenti értelmezést, miszerint a kár és a károkozó körülmény okozati összefüggése akkor állapítható meg, ha az általános élettapasztalat szerint az adott körülmény alkalmas volt a kár, mint eredmény létrehozására. Mindezek azt mutatják, hogy a munkajogi bírói gyakorlat is az okozatossági elméletek közül egyértelműen az adekvát kauzalitásra, valamint a közvetlenül általános (tudományos, tapasztalati) tételekre alapozó módszerre, a valószínűségi mércére épít.

[51] A perbeli esetben az orvosszakértői véleményből megállapíthatóan a felperes magasvérnyomás-megbetegedése kialakulásában a stressz csak egyik, és nem a meghatározó kórok volt. Önmagában nem a stressz vezetett e betegség létrejöttéhez, a felperes esetében egyértelműen megállapítható volt egyéb rizikófaktorok, a tartós dohányzás, az elhízás, a fizikai aktivitáshiány és a genetikai adottság fennállása is, amelyeknek érdemi oki szerep tulajdonítható.

[52] Az elsőfokú bíróság az ítéletében részletesen rögzítette a felek által fellebbezéssel nem támadott műszaki igazságügyi szakértői vélemény megállapításait, így azt, hogy az alperes egyes utasításai, szabályzatai a felperesi munkaköri feladatok elvégzésekor nem voltak betarthatóak, illetve éppen egyes részletszabályok hiányában (vágányút beállítások, tolatási mozgások időszükséglete nincs részletezve) a felperesnek szakmai ítélőképességén múltott egyes munkafolyamatok lebonyolítása, az ahhoz szükséges időtartam becslés útján történő meghatározása. Így a felperest a munkája során a műszaki szakértői véleménnyel alátámasztott összeegyeztethetetlen munkáltatói utasításból fakadóan is érte stressz az orvos- és pszichológusi szakértői vélemény szerint, de a napi munkavégzéssel összefüggő stressz csak egy része volt a felperest ért stressznek. Ugyanakkor az említett munkavégzési, illetve a további egyéb körülményekből származó, a felperes által megélt stressz mértékére az orvos- és pszichológus szakértők úgy nyilatkoztak, hogy az érdemben nem megállapítható. A szakértői vélemény szerint azonban az egyértelmű, hogy a felperes állapotában fokozott stresszként jelent meg a szakszervezeti tagként és vezetőként való fokozott társadalmi felelősségvállalása, továbbá a vele szemben indított fegyelmi és büntetőeljárások. Ezeket az alperes terhére nem lehetett értékelni, figyelemmel egyrészt arra, hogy érdekképviselői feladatai nem az alperessel kötött munkaszerződésből eredő kötelezettségei teljesítéséből adódtak. Másrészt a felperest vétkes magatartása miatt a büntetőeljáráshoz elítélték és a Pp. 264. § (1) bekezdése értelmében a bűnösség kapcsán tett ezen megállapítás a munkaügyi bíróságot kötötte és e kötöttség a bűnösség megállapításának alapjául szolgáló tényekre is kiterjed (BH2020. 150., Fővárosi Ítéltábla Pf.20.397/2023/6.).

[53] A perben a felek a kérdéseket indítványozhattak az orvos- és pszichológus szakértőkhöz, azok alapján az elsőfokú bíróság a szakértőket kirendelte, a beszerzett szakértői véleményre a felek észrevételeket tehettek, a szakértők szóbeli meghallgatása során a felek ugyancsak kérdéseket intézhettek a szakértőkhöz, észrevételeiket a szakértőkkel megvitathatták. Mindezek alapján az orvosszakértői vélemény nem voltak hiányos és a bizonyított tényekkel ellentétes, további kiegészítést nem igényelt, az eldöntésre váró kérdésben kellő meggyőző erővel bírt, így azt az elsőfokú bíróság eljárási jogszabálysértés nélkül értékelte perbeli bizonyítékként és fogadta el ítélezése alapjául.

[54] A lefolytatott bizonyítási eljárás során beszerzett orvosszakértői véleményben kifejtettek szerint a szakirodalom a következményes szívinfarktus oki hátterében nem rögzíti közvetlen összefüggésben az emocionális stresszt. Bár a magasvérnyomás-betegség rizikótényezőt jelent a szívinfarktus tekintetében, de annak csak egy faktora. Ilyennek minősül még többek között a felperesnél igazoltan fennálló dohányzás és elhízás is, amelyek hangsúlyos és tartós faktorként értékelendők a szakértői vélemény szerint, ahogy az alacsony felperesi fizikai aktivitás is érdemi oki szereppel bír a szívinfarktus kialakulásában. Ezért a perbeli esetben nem állapítható meg, hogy a munkahelyi stressz-szel okozati összefüggésben alakult ki a felperes szív- és érrendszeri megbetegedése, illetve érte őt bizonyítottan két alkalommal szívinfarktus, mert önmagában a munkahelyi stressznek nem adekvát következménye a kár. A peradatok szerint a felperes betegségének kialakulásában nem az alperesnél végzett munkának volt döntő szerepe, nem a munkahelyen elszenvedett stressz volt a bekövetkezett kár releváns oka, melyre tekintettel az általános élettapasztalat és az adekvát kauzalitás alapján az ok-okozati összefüggés nem volt megállapítható. Ezért az egészségkárosodással összefüggésben előterjesztett vagyoni károk és személyiségi jog sérelmére alapított sérelemdíj iránti keresetet megalapozottan utasította el az elsőfokú bíróság.

[55] Emellett a fellebbezésben a felperes jogi érvelést nem adott elő arra nézve, hogy milyen okból vitatja az elsőfokú ítéletben kifejtetteket az 5.000.000 forint összegben meghatározott, „erkölcsi kárként” érvényesíteni kívánt sérelemdíj elutasítása körében. Ezért a másodfokú bíróság mindössze arra utal, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás alapján helyesen foglalt állást úgy, hogy a tanúvallomások nem támasztották alá a felperes azon állítását sem, hogy a büntetőeljárás miatt kollégái megítélése negatív irányba változott személyét illetően. Emiatt személyiségi jogot érintő jogsértés ténye e körben sem nyert igazolást, ezáltal „erkölcsi kárként” való hivatkozással megjelölt sérelemdíj iránti követelés megalapozatlannak minősült.

[56] Mindezek alapján a per érdeme tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta a másodfokú bíróság.

[57] Az elsőfokú perköltség tekintetében ugyanakkor az ítélet megváltoztatását indokoltnak találta a másodfokú bíróság és mérsékelte az elsőfokú bíróság által a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja, valamint (6) bekezdésére hivatkozással az alperes javára

megállapított összeget. Az elsőfokú eljárásban ugyanis nem kizárólag a felperes többszöri felhívást követő – az alperesi szabályzatok közötti ellentmondásokra vonatkozó – nyilatkozattételei miatt volt hosszabb a per időtartama, hanem az alperes esetében is több alkalommal kellett a műszaki szakértői vélemény elkészítéséhez felhívásokkal élni az iratsatolások, a helyszíni szemle lebonyolítása végett. E körülmények a felperes terhére nem értékelhetők és nem is indokolták az 51.828.176 forintban meghatározható pertárgyérték alapul vételével meghatározható perköltség – mérlegelés alapján történő – felemelését.

[58] A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság döntését a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a perköltséget illetően részben megváltoztatta, ezt meghaladóan helybenhagyta.

Záró rendelkezés

[59] A másodfokú bíróság a Pp. 83. (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező felperest a másodfokú perköltség megfizetésére az alperes javára. Annak összegét a bírósági eljárásokban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségekről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet 3. § (1) a) és b) pontja alapján – a (4) bekezdés és 5. § (1) bekezdésének figyelembevételével – határozta meg.

[60] A felperes munkavállalói költségkedvezményre való jogosultsága folytán a le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. § (1) bekezdése szerint számított fellebbezési illetéket a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam viseli.

Budapest, 2025. november 27.

dr. Orosz Andrea s.k.
s.k.

dr. Szalai Beatrix s.k.

dr. Laczó Adrienn Lilla

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró